

Yksikön toimintasuunnitelma

Varhaiskasvatusyksikkö Perhepäivähoito Mellunkylä 2018-2019

Helsinki

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen

Yksikön toimintasuunnitelma perustuu Opetushallituksen antamiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin sekä Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan (varhaiskasvatuslautakunta 16.5.2017)

Toimintasuunnitelmassa kuvataan, miten varhaiskasvatusta toimipisteessä tai yksikössä pedagogisesti käytännössä toteutetaan. Toimintasuunnitelma on ytimekäs käytännön varhaiskasvatustoiminnan kuvaus.

Yksikön toimintasuunnitelma laaditaan toimintakaudelle ja siihen kirjataan toimintakauden varhaiskasvatuksen painopistealueet ja kehittämiskohteet.

Jokaiselle lapselle laaditaan yhdessä perheen kanssa Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma.

Ryhmäkohtainen toiminnan suunnittelu perustuu lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelmaprosessista saatuun tietoon, yksikön toimintasuunnitelmaan, Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä Vasu perusteisiin.

Toimintasuunnitelman rakenne

- Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen
- Työtämme ohjaavat arvot
- Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen
- Oppimisympäristö
- Toimintavuoden yhteiset tavoitteet:
  - Lapsen Vasut toiminnan suunnittelussa
  - Digitalisaatioon liittyvä tavoite
- Yksikön toimintakulttuurin kuvaus, toimintakauden keskeiset periaatteet ja kehittämiskohde
- Laaja-alainen osaaminen
- Oppimisen alueet
- Yhteistyö ja viestintä
- Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

Työtämme ohjaavat yhteiset arvot

Helsinkiläinen varhaiskasvatus perustuu Vasu-perusteissa määritellyille arvoille sekä [Helsingin kaupungin strategiaan 2017-2021](#)

Vasuperusteissa määritellyt arvot:

- Lapsuuden itseisarvo
- Ihmisenä kasvaminen
- Lapsen oikeudet
- Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
- Perheiden monimuotoisuus
- Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen

- **Tutustuminen**

- Perhe käy tapaamassa hoitajaa/ryhmäperhepäiväkotia ennen varhaiskasvatuspäätöstä
- Perheelle annetaan perhepäivähoidon info-paketti, jossa on hoitoa koskevat perusasiat ”pähkinänkuoressa”
- Sovimme lapsen hoitopaikkaan tutustumisesta yhdessä vanhemman kanssa lähellä varhaiskasvatuksen aloitusta
- Tarjoamme mahdollisuutta käydä aloituskeskustelu lapsen kotona
- Sovimme vanhempien kanssa yhteisesti käytännöistä, miten toimitaan, esim. kun lapsi sairastuu tai pitää vapaapäivän sekä päivähoidossa tarvittavasta vaatuksesta

- **Siirtyminen toiseen ryhmään/päiväkotiin**

- Lapsen siirtyessä esim. päiväkotiin hänelle annetaan perhepäivähoidossa tehty varhaiskasvatussuunnitelma mukaan
- Lapsen kanssa voidaan yhdessä käydä tutustumassa päiväkotiin vanhempien niin halutessa
- Tarvittaessa pidetään siirtoneuvottelu, joko puhelimitse tai päiväkodissa

- **Lapsen vasuprosessi**

- Vasut valmiina marraskuun loppuun mennessä, keväällä pidetään arviointikeskustelut
- Hyve 4 keskustelut pidetään ennen nelivuotistarkastusta

Oppimisympäristö

Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö. Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja, paikkoja, yhteisöjä, käytäntöjä, välineitä ja tarvikkeita, jotka tukevat lasten kehitystä, oppimista ja vuorovaikutusta.

Näin meillä:

Toimintavuonna 2018 –2019 painotamme erityisesti lasten päivittäistä ulkoilua ja monipuolista liikkumista erilaisissa ympäristöissä. Lasten liikkuminen ja leikkiminen mahdollistetaan sisällä ja ulkona. Lauluilla ja loruilla on tärkeä sija perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon arjessa.

- Perhepäivähoidossa hoitajan koti on lähioppimisympäristö, jota hän järjestelee ja muokkaa hoidossa olevan lapsiryhmän tarpeiden ja kiinnostuksen kohteiden mukaan.
- Perhepäivähoitajat voivat yhdessä lastensa kanssa osallistua alueella järjestettyihin musiikkituokioihin ja -tilaisuuksiin tai suunnitella ja toteuttaa yhdessä ohjatun musiikkituokion ryhmiensä lapsille esim. leikkipuiston tiloissa. Ryhmäperhepäiväkodeissa hoitajat järjestävät ryhmän lapsille musiikkituokioita, jolloin lauletaan ja leikitään yhdessä, soitetaan rytmisoittimilla ja toistetaan tuttuja, lasten toivomia lauluja, välillä tanssitaan musiikin tahdissa. Alueellamme on Musakärrytoimintaa (soittimet kiertävät alueella) ja S2-varhaiskasvatuskassit kiertävät hoitajien kotona.
- Käytämme monipuolisesti hyödyksi toimintaympäristöä ja yhteistyöverkostoa Mellunkylässä esim. leikkipuistot, kirjasto, liikuntapaikat, metsät ja lähiluonto. Hoitaja opettaa lapsille turvallista liikkumista lähiympäristön retkillä ja liikenteessä.
- Koko kaupunki toimii oppimisympäristönämme, hyödynnämme lapsille suunnattua kulttuuritarjontaa
- Suunnittelemme päivän rakenteen selkeäksi kuitenkin niin, että se joustaa lasten ideoiden ja kiinnostuksen mukaan.

Lapsen Vasu toiminnan suunnittelussa

Aloituskeskustelu

Perhepäivähoidon ohjaaja kertoo lapsen vanhemmille noin viikon pituisen tutustumisjakson tarpeellisuudesta ennen varsinaisenpäivähoidon aloitusta, mikä otetaan huomioon päivähoidon aloituspäivää sovittaessa. Hoitaja käy aloituskeskustelun perheen tutustumiskäynnin yhteydessä tai mahdollisuuksien mukaan lapsen kotona. Vanhempien täyttämä aloituskeskustelulomake toimii keskustelun runkona. Samalla vanhemmat voivat antaa hoitajalle tietoa lapsen turvalliseen hoidon aloitukseen liittyen. Lapsen tavat, tottumukset, allergiat jne. Vastaavasti hoitaja kertoo vanhemmille ryhmän päivärytmistä ja toiminnastaan lasten kanssa. Tutustumisjakson aikana lapsi tutustuu hoitopaikkaansa ensin yhdessä vanhemman kanssa, minkä jälkeen lapsi voi jäädä yksin hoitopaikkaan pikku hiljaa hoitoaikaa pidentäen.

Lapsen vasun laatimiseen valmistautuminen

Hoitaja tutustuu lapseen, leikkien ja jutellen lapsen kanssa. Mikäli on tarpeellista käytämme kuvatukea. Vanhemmilta kysytään toiveita lapsen varhaiskasvatukseen liittyen. Vasuesite annetaan perheelle hyvissä ajoin.

Lapsen vasu

Lapselle tehdään varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa noin kahden kuukauden kuluttua päivähoidon aloittamisesta. Lapsen vasuun kirjataan lapsen vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita. Hoitaja käy vasu keskustelun vanhempien kanssa ja kirjaa pedagogiselle toiminnalle sovitut tavoitteet ja toimintatavat. Lapsen vasuun kirjataan ne toimenpiteet, joilla perhepäivähoidossa varmistetaan lapsen hyvän kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytykset. Varhaiskasvatuslaki korostaa lapsen osallisuutta. Lapsen ideoita toteutetaan ja hänen toiveitaan kysellään. Vanhempien kanssa sovitaan, miten he osallistuvat toimintaan. Vasun arvioinnista sovitaan ja lapsen vasu tulostetaan vanhemmille.

Digitalisaatio varhaiskasvatuksessa

Mellunkylä-Myllypuron yhteinen tavoite:

100 oivallusta mediareppuun materiaalin hyödyntämin toiminnassa.

Perhepäivähoito Mellunkylän tavoitteena on:

A. Tutkin ja toimin ympäristössäni
Luonnon värikartta

Tutkimme, millaisia värejä luonnosta löytyy eri vuodenaikoina. Etsimme erivärisiä asioita luonnossa, keräämme ne värikartaksi ja värikartta kuvataan kännykällä tai Tabletilla. Niistä keskustellaan lasten kanssa.

B. Teknologia retkillä

Koko kaupunki oppimisympäristönä, hyödyntäen retkillä teknologiaa esim. puhelimia, Tabletteja, kuvaamista näiden avulla dokumentoimme retkiä näkyväksi vanhemmille. Läsnapuhelin aktiivisessa käytössä kuvaamisessa – kuvia lähetetään vanhemmille.

Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia, joka muovautuu yhteisön vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatustyön tavoitteita tukeva toimintakulttuuri luo suotuisat olosuhteet lasten kehitykselle, oppimiselle, osallisuudelle, turvallisuudelle, hyvinvoinnille sekä kestäväälle elämäntavalle

- Toimintakulttuurimme perhepäivähoidossa on leikkiin kannustava
- Hoitaja on aktiivisesti läsnä samassa tilassa, kuuntelee ja havainnoi lapsia arjen eri tilanteissa ja oppii tuntemaan lapsen vahvuudet, taidot, tunnetilat ja kiinnostuksen kohteet. *”Kaikkien kanssa leikitään ja kaikki otetaan leikkiin mukaan.”* Hoitaja rikastuttaa leikkiä, esim. kysymyksillään.
- Työtapamme ovat lapsen kehitystä ja oppimista tukevia ja pedagogisesti perusteltuja.
- Perhepäivähoidon toimintasuunnitelma ohjaa päivittäistä toimintaamme lasten kanssa sekä perhepäivähoitajien yhteistyötä
- Kehitämme ulkoleikkitoimintaa ja aikuisen osuutta siinä: tärkeintä on, että hoitaja osallistuu leikkiin ja sen kehittymiseen lasten kanssa. Olemme aktiivisia leikkipuistojen käyttäjiä. Ulkoleikkiin on olemassa esim. leikkivarjo ja välineitä. Syksyisin olympialaiset kaikille lapsille. Vuodenajat otetaan huomioon: esim. luistellaan, pulkkaillaan ja leikitään erilaisia ulkoleikkejä.
- Toimintakulttuurimme Mellunkylän perhepäivähoidossa on toisia arvostavaa ja rohkaisevaa, kokeneempi hoitaja on tukena nuoremmalle
- Lapset ja vanhemmat osallistuvat toimintakulttuurin kehittämiseen ja arviointiin: lapsilta kysytään, mitä he haluavat tehdä. Palaute vanhemmilta päivittäin, joka vaikuttaa toimintakulttuurin kehittämiseen. Myös lapset antavat välitöntä palautetta – lasten toiveet otetaan huomioon.
- Toimimme kestäväen kehityksen mukaisesti esimerkiksi käyttämällä yhteisiä välineitä ja jakamalla niitä
- Perhepäivähoitaja noudattaa perhepäivähoidon turvallisuusohjeita ja tarkistaa säännöllisesti, että koti on turvallinen lapsille
- Hoitajat liikkuvat usein pareittain.

Laaja-alainen osaaminen

Varhaiskasvatuksessa luodaan pohjaa lasten laaja-alaiselle osaamiselle. Laaja-alainen osaaminen muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla.

Yksikön nosto: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Tuemme lasten omatoimisuuden vahvistumista.

Harjoittelemme erilaisia taitoja kuten pukemista, ruokailua, sekä henkilökohtaisesta hygieniasta ja omista tavaroista huolehtimista.

Helsinki

Oppimisen alueet

Yksikön nosto:

Kielen rikas maailma

Vahvistamme vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Kannustamme lapsia kommunikoidaan toisten lasten ja henkilöstön kanssa.

Huomioimme herkästi myös lasten sanattoman ilmaisun.

Luemme, loruilemme, laulamme ja sadutamme lapsia.

Käytämme kuvia ja kirjoja, leikimme ystävyys ja vuorovaikutus leikkejä.'

Liikkumisen suunnitelma

Otamme huomioon että lapsilla on mahdollisuus monenlaisiin tapoihin liikkua niin, että lapset voivat toteuttaa luontaista tarvetta liikkua niin sisällä kuin ulkonakin.

Muistamme, että toimintahetkien aikana liikkuminen tukee oppimista.

Ulkoilemme päivittäin ja tarjoamme lapsille mahdollisuuden erilaisiin liikkumismuotoihin ja liikuntaleikkeihin. Teemme retkiä luontoon ja liikumme monipuolisessa maastossa.

Yhteistyö ja viestintä

- **Huoltajien osallisuus**

Päivittäiset keskustelut vanhempien kanssa lapsia tuotaessa ja haettaessa.

Vasukeskusteluissa kysymme miten vanhemmat haluavat osallistua toimintaan, palautekeskustelu keväisin toteutuneesta toiminnasta.

Muistamme, että yhteistyö vanhempien kanssa on henkilökunnan vastuulla.

Vanhempien mielipiteitä ja toiveita on kysytty toimintasuunnitelmaa varten.

Tekstiviestit ja infokirjeet.

Valokuvien lähettäminen päivän toiminnoista.

Järjestetään ”hakukahveja” yleensä syksyllä, ryhmikset järjestävät ”hakukahveja” useammin.

Kevät- ja joulujuhlat järjestetään yhtä aikaa perhepäivähoidon lapsille ja ryhmikset pitävät ne omissa tiloissaan.

- **Monialainen yhteistyö**

Teemme yhteistyötä mm. kiertävän erityislastentarhanopettajan, suomi toisena kielenä lastentarhanopettajan, neuvolan, kirjaston, seurakunnan, asiantuntijoiden, leikkipuistojen kanssa. Kontulan kirjastossa osallistutaan satuhetkiin. Leikkipuistojen muskarit ovat aktiivisessa käytössä.

Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Toiminnan arvioinnin on oltava systemaattista ja säännöllistä, ja sitä pitää tehdä niin toimipiste- kuin ryhmätasollakin. Arvioinnin tulee perustua dokumentoituihin tosiasioihin ja arviointia tulee tehdä suhteessa varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteisiin sekä toimipisteen toimintasuunnitelmaan.

Pedagoginen dokumentointi

- Mitä ja miten arvioimme:
  - Työntekijän itsearviointi, tiimien toiminnan arviointi
  - Oliko toiminta pedagogisesti perusteltua ja varhaiskasvatussuunnitelmien mukaista? (vuorovaikutus lasten kanssa, ryhmässä vallitseva ilmapiiri, pedagogiset työtavat, toiminnan sisältö tai oppimisympäristöt)
  - Lasten kasvun kehityksen ja oppimisen edellytysten toteutuminen
  - Kasvattajayhteisön toiminta: kehittämispäivien aikana. Tiimeissä tehdään pedagogista dokumentointia.
  - Perhepäivähoidossa arvioidaan ohjauksen, tiimikokousten ja työiltojen yhteydessä
  - Arviointi kohdistuu pedagogisiin tekoihin - pohjalla toimintasuunnitelman konkreettiset tavoitteet.
  - Lapset mukaan dokumentointiin ja arviointiin: retkillä kuvataan ja niistä keskustellaan. Lapsi arvioi, oliko kiva retki. Isommat lapset osaavat esim. piirtää retken tapahtumia.
  - Leikin dokumentointi toteutuu kuvaamalla ja havainnoimalla.